

Sygnatura akt VI U 658/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Korzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 stycznia 2018 roku

sprawy z odwołania H. N.

od decyzji z dnia 15 września 2017 roku, znak: (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o przyznanie emerytury pomostowej

I. **oddala odwołanie,**

II. **nie obciąża ubezpieczonego kosztami procesu na rzecz pozwanego.**

SSO Tomasz Korzeń

VI U 658/17 UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 września 2017 roku, znak:(...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. N. prawa do emerytury pomostowej.

Ubezpieczony H. N. odwołał się od tej decyzji. Podniósł, że ZUS winien wliczyć mu do stażu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze okres zatrudnienia w Zakładach (...) w G. od 30.08.1973 roku do 17.02.1991 roku i od 2.01.1992 roku do 3.11.1994 roku, kiedy to w latach od 1973 roku do 1975 roku pracował jako pracownik produkcji włókien chemicznych, a następnie od 1975 roku do końca zatrudnienia – na stanowiskach związanych z obsługą chłodni zakładowej, która zasilana była amoniakiem o właściwościach termodynamicznych i silnie wybuchowych.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania albowiem na dzień 1.01.2009 roku skarżący nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wynoszącym co najmniej 15 lat. Do stażu pracy w warunkach szczególnych ZUS nie wliczył skarżącemu okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w G. od 30.08.1973 roku do 17.02.1991 roku i od 2.01.1992 roku do 3.11.1994 roku, bowiem pracodawca jako podstawę prawną wskazał rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku i zarządzenie resortowe, nie potwierdzając, że wykonywał on wówczas pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd ustalił, co następuje:

H. N. urodził się (...). W dniu 5.09.2017 roku wystąpił z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury pomostowej. Decyzją z dnia 15.09.2017 roku, znak: EPOM/25/011040469, organ rentowy odmówił mu prawa do tego świadczenia.

ZUS ustalił, że ubezpieczony legitymuje się łącznym okresem ubezpieczenia w wymiarze 26 lat, 3 miesiące i 29 dni i żadnym okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. (**bezsporne**)

Ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach (...) S.A. w G.:

- od 1.09.1970 roku do 31.07.1973 roku jako uczeń,

- od 1.08.1973 roku do 30.09.1973 roku jako nastawiacz przędzarek,

- od 1.10.1973 roku do 12.06.1975 roku jako aparatowy, przy produkcji włókien chemicznych, półproduktów do wytwarzania włókien chemicznych oraz innych produktów wytwarzanych na tej samej bazie co włókna chemiczne, produkcja i przetwórstwo włókien szklanych, produkcja folii podłozowej i taśmy magnetycznej;

- od 13.06.1975 roku do 31.07.1982 roku jako operator pomp i sprężarek, przy obsłudze stacji sprężarek;

- od 1.08.1982 roku do 17.02.1991 roku i od 2.01.1992 roku do 3.11.1994 roku jako ślusarz, przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz przy pracach budowlano – montażowych i budowlano – remontowych na oddziałach będących w ruchu.

Ubezpieczony pracował na wydziale chłodni przy obsłudze procesu technologicznego schładzania wody do klimatyzacji, a także przy remontowaniu maszyn: sprężarek i pomp. Przy obsłudze chłodni na hali panowała temperatura około 20° Celsjusza. Skarżący w trakcie wykonywania pracy miał kontakt z amoniakiem.

Od 18.02.1991 roku do 1.01.1992 roku wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego.

Od dnia 4.11.1994 roku ubezpieczony pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy. Świadczenie przysługuje mu do dnia 31.07.2018 roku. Wysokość świadczenia do wypłaty od dnia 1.08.2015 roku stanowi kwota około 740 zł miesięcznie.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego, tom II: świadectwo pracy w warunkach szczególnych k. 55, decyzja k. 65; tom I: decyzja k. 177

dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonego k. 18

zeznania ubezpieczonego k. 19.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu jest decyzja ZUS odmawiająca ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

Przesłanki warunkujące prawo do uzyskania tego świadczenia reguluje ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 664; zwana dalej ustawą o emeryturach pomostowych).

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5 - 12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;

2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;

3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W świetle art. 3 ust. 1 tej ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei według ust. 3 art. 3 prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwości należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu i życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Zgodnie z art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt

III AUa 2302/13 wskazał, że „warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany”.

Sąd uznał, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy. Bezspornie ubezpieczony urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku, ukończył 60 lat, posiada okres składkowy i nieskładkowy określony w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszący 26 lat, 3 miesiące i 29 dni. Jednak nie spełnia przesłanki określonej w art. 4 pkt 6 tj. po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, a niespełnienie tej przesłanki skutkuje niemożnością nabycia prawa do emerytury, nawet w przypadku spełnienia pozostałych przesłanek.

W okolicznościach niniejszej sprawy, jeżeli ubezpieczony nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 zastosowanie mógłby ewentualnie znaleźć art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Obligatoryjnym warunkiem przyznania prawa do emerytury pomostowej w oparciu o ten przepis pozostaje posiadanie na dzień 1.01.2009 roku okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 przedmiotowej ustawy wynoszącego co najmniej 15 lat.

Ubezpieczony w celu wykazania 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych wskazywał, iż w spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych, będąc zatrudnionym w Zakładach (...) w G., jako pracownik produkcji włókien chemicznych oraz na stanowiskach związanych z obsługą chłodni zakładowej. Sąd w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i w aktach organu rentowego, a także zeznań ubezpieczonego ustalił, że w spornym okresie skarżący pracował najpierw jako uczeń (od 1.09.1970 roku do 31.07.1973 roku), następnie jako nastawiacz przędzarek (od 1.08.1973 roku do 30.09.1973 roku), aparatowy (od 1.10.1973 roku do 12.06.1975 roku), operator pomp i sprężarek (od 13.06.1975 roku do 31.07.1982 roku), oraz jako ślusarz (od 1.08.1982 roku do 17.02.1991 roku i od 2.01.1992 roku do 3.11.1994 roku). Na terenie hal gdzie pracował wnioskodawca panowała temperatura wynosząca około 20° Celsjusza. W trakcie wykonywania pracy ubezpieczony miał kontakt z amoniakiem. Pracował przy obsłudze procesu technologicznego schładzania wody do klimatyzacji oraz przy remontowaniu sprężarek i pomp. Sąd ocenił zeznania ubezpieczonego jako wiarygodne, nie znajdując podstaw by kwestionować ich szczerść i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Nadto, zeznania te znajdują potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy, którym to sąd nadał przymiot wiarygodności. Żadna ze stron nie kwestionowała wiarygodności tych dokumentów.

Mając na uwadze powyższe, po dokonaniu analizy załączników do ustawy o emeryturach pomostowych, zawierających wykaz prac w szczególnych warunkach oraz o szczególnym charakterze sąd ustalił, że praca nastawiacza przędzarek, operatora pomp i sprężarek, ślusarza czy też praca przy produkcji włókien chemicznych, a zatem te prace, które wykonywał ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w G., nie są pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych czy też w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Prace te nie zostały bowiem wymienione wśród prac wskazanych w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że dla przyznania prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych bez znaczenia pozostaje czy ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Innymi słowy nie ma zastosowania w tym przypadku rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), natomiast załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych nie przewidują jako pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze prac wykonywanych w spornym okresie przez ubezpieczonego. Dlatego też Sąd nie mógł uznać, iż ubezpieczony legitymuje się na dzień 1.01.2009 roku okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 przedmiotowej ustawy, wynoszącym co najmniej 15 lat – co warunkuje prawo do nabycia emerytury pomostowej na podstawie art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. oddalił odwołanie.

Zasada odpowiedzialności za wynik procesu oznacza, że strona, która sprawę przegrała, zobowiązana jest zwrócić stronie wygrywającej poniesione przez nią koszty procesu, które były niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Zwrotowi podlegają także koszty ustanowionego zastępstwa procesowego, o ile nie przekraczają one stawek opłat określonych w odrębnych przepisach (art. 98 § 3 K.p.c. w zw. z art. 99 K.p.c.).

Stroną wygrywającą spór jest w niniejszej sprawie organ rentowy, który ma prawo żądać zwrotu poniesionych przez niego kosztów wywołanych wniesieniem odwołania przez ubezpieczonego.

Ubezpieczony utrzymuje się z renty z tytułu niezdolności do pracy w kwocie około 740 zł miesięcznie. Innych źródeł dochodu nie posiada. Zgodnie z art. 102 K.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, która stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 K.p.c. Jest rozwiązaniem szczególnym wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności, przy czym sam nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację sądowi. W doktrynie i judykaturze przyjęło się, iż do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności związane zarówno z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich – sytuacje życiową i majątkową (...)” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8.01.2013 r., I ACa 697/12, LEX 1281107). Ocena Sądu, czy zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”, o którym mowa w art. 102 K.p.c. ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem sądu oraz oceną okoliczności rozpoznanej sprawy. Ocena taka dokonana przez sąd w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31.01.2013 r., VI ACa 1083/12, LEX 1299017).

W sprawie Sąd uznał, że zachodzą przesłanki do zastosowania art. 102 K.p.c. Ubezpieczony działał w procesie w przeświadczeniu o słuszności swych żądań. W toku procesu działał samodzielnie. Nie korzystał z pomocy profesjonalnego pełnomocnika przez co pozbawiony był możliwości dokonania prawidłowej oceny stosownych przepisów prawnych. Utrzymuje się ze świadczenia rentowego w wysokości około 740 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę charakter ubezpieczeniowy sprawy oraz fakt, że nakład pracy pełnomocnika organu rentowego w prowadzenie sprawy ograniczył się jedynie do sporządzenia odwołania i stawiennictwa na jednym terminie rozprawy, Sąd uznał zastosowanie art. 102 K.p.c. za uzasadnione w okolicznościach niniejszej sprawy.

Z tych względów Sąd orzekł jak w punkcie II wyroku.

SSO Tomasz Korzeń